

Crna Gora

Zavod za školstvo

Broj: 01-445/1

Podgorica, 20. 02. 2015. godine

Izvještaj o radu za 2014. godinu

Organizaciju Zavoda čine: **Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije.** U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja su: *Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću.* U okviru Sektora za nastavu su: *Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.* U Zavodu je sistematizovano mjesta za **85** izvršilaca. Trenutno je zaposleno **67** službenika i namještenika.

I SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA

1. Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema

Odsjek za istraživanje i razvoj ima dvije osnovne uloge, da sprovodi analize i istraživanja u obrazovanju, i da utiče na razvoj obrazovanja.

1.1. Analize i istraživanja u obrazovanju

Analiza zastupljenosti izbornih predmeta u osnovnoj školi i gimnaziji tokom 2014/15. školske godine

Zavod redovno, svake godine, prikuplja podatke, vrši analizu i izrađuje IZVJEŠTAJ o zastupljenosti pojedinih izbornih predmeta u osnovnoj školi i gimnaziji. Cilj izvještaja je da se obezbijedi uvid u sadržaj obrazovnog kurikuluma u osnovnoj školi i gimnaziji. Za razliku od prethodnih godina, u prikupljanju podataka je učestvovalo Ministarstvo prosvjete, odnosno Oddjeljenje za IT. Izvještaj za 2014/15. školsku godinu objavljen je na sajtu Zavoda za školstvo.

Analize i stručna mišljenja

Savjetnici iz Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema su analizirali i davali stručna mišljenja i preporuke u vezi sa implementacijom projekata NVO i ostalih institucija u oblasti obrazovanja u Crnoj Gori. Takođe, data su mišljenja i urađene analize za istraživanja i projekte koje je tražilo Ministarstvo prosvjete. Isto tako su, na osnovu stručne analize, date stručne preporuke Nacionalnom savjetu za obrazovanje, da se usvoje programi međunarodnih privatnih škola, programi iz oblasti vaspitno – obrazovnog djelovanja, izborni programi i tsl.

Istraživanje: „Popunjavanje pedagoške dokumentacije i evidencije nastavnika“

Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema je realizovao istraživanje „Popunjavanje pedagoške dokumentacije i evidencije nastavnika“. Cilj istraživanja je utvrđivanje

svrsishodnosti i opravdanosti načina i oblika vođenja pedagoške dokumentacije u školama. Prethodno je izrađen projekat istraživanja, izrađena prva i finalna verzija upitnika za nastavnike, štampan upitnik, obučeni anketari, realizovano anketiranje i unos podataka u SPSS bazu. Nakon toga je urađena statistička i logička obrada podataka, izrađen izvještaj istraživanja koji je prezentovan stručnoj i široj javnosti.

Istraživanje: „Istraživanje podrške razvoju kritičkog mišljenja učenika osnovnih škola u Crnoj Gori“

Cilj istraživanja: 1. Utvrditi u kojoj mjeri nastava/učenje u crnogorskim osnovnim školama podržava razvoj kritičkog mišljenja; 2. Obzirom na podršku razvoju kritičkog mišljenja učenika, utvrditi, da li se nastava kod nastavnika/ca obučenih za primjenu aktivnih metoda razlikuje u odnosu na nastavu ostalih nastavnika/ca (nastavnici koji nijesu pohađali obuke od značaja za razvoj kritičkog mišljenja učenika: AU/N, RWCT...). Uzorakom je obuhvaćeno 101 nastavnik iz 20 škola i to 51 nastavnik koji je pohađao neki od programa od značaja za podršku razvoju kritičkog mišljenja učenika (AU/N, RWCT...) i 50 nastavnika koji nijesu pohađali ove programe. Uzorkom su obuhvaćena 574 učenika i to 281 iz odjeljenja u kojima predaju nastavnici koji su obučeni za primjenu metoda aktivnog učenja i 293 učenika iz odjeljenja u kojima predaju nastavnici bez takvih obuka..

Istraživanje: „Profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika za realizaciju ciljeva programa“

Cilj istraživanja: 1. Koliko su nastavnici osposobljeni za realizaciju nastave i pojedinih ciljeva programa; 2. Kako vide doprinos Zavoda za školstvo svom profesionalnom razvoju; 3. Da li sadržaj, i način rada na obuci zadovoljavaju potrebe profesionalnog razvoja nastavnika; 4. Koja znanja, vještine i vrijednosti su potrebne za realizaciju nastave i ciljeva programa, tj. profil idealnog nastavnika; 5. Koji aktelni problemi opterećuju rad nastavnika u školi; 6. Šta ubuduće treba da bude sadržaj profesionalnog osposobljavanja nastavnika?

U istraživanju je učestvovalo 863 nastavnika/ca iz 140 osnovnih i srednjih škola iz Crne Gore. Uzorak za osnovnu školu sačinjavalo je 612 (12%) nastavnika/ca iz 118 (72%) škola. Istraživanjem je obuhvaćeno 215 (25%) nastavnika predstavnika iz svih 22 gimnazije u Crnoj Gori.

Istraživanje: „Eksterno utvrđivanje i unapređivanje kvaliteta rada škola“

Cilj istraživanja: 1. Koliko su nastavnici informisani o ciljevima, predmetu i kriterijima nadzora; 2. Kakav je uopšte stav (pozitivan ili negativan), nastavnika o nadzoru; 3. Kakva su iskustva nastavnika u vezi sa pojedinim segmentima procesa nadzora, posebno u vezi sa informacijama koje se prikupljaju u cilju procjene rada nastavnika, te u vezi sa posjetom nadzornika času i komentarima i sugestijama nakon časa; 4. Kako se u školi percipiraju uloga i odnos nadzornika prema nastavnicima; 5. Kako nastavnici ocjenjuju izvještaj i preporuke nadzora; 6. Kakvi su, po mišljenju nastavnika, efekti nadzora; 7. Šta bi trebalo poduzeti u cilju poboljšanja procesa i efekata nadzora?

U istraživanju je učestvovalo 863 nastavnika/ca iz 140 osnovnih i srednjih škola iz Crne Gore. Uzorak za osnovnu školu sačinjavalo je 612 (12%) nastavnika/ca iz 118 (72%) škola. Istraživanjem je obuhvaćeno 215 (25%) nastavnika predstavnika iz svih 22 gimnazije u Ctnoj Gori.

1.2. Unapređivanje obrazovanja

Realizacija savjetovanja

Cilj savjetovanja je unapređivanje vaspitno-obrazovne prakse. Ciljna grupa savjetovanja su nastavnici, stručni saradnici, direktori i savjetnici/nadzornici Zavoda za školstvo. Teme savjetovanja, uzorak učesnika i dinamika realizacije je bila različita. Razlog za to je specifičnost i uže stručne kompetencije savjetnika koji su realizovali ove aktivnosti.

Stručni ispiti

U toku 2014 godine samostalni savjetnici iz Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema su kao članovi komisija učestvovali u održavanju 34 stručnih ispita iz različitih predmetnih područja. Najzastupljeniji su bili u polaganju stručnih ispita iz matematike i to 9, pedagogije 6, biologije 5, fizičkog vaspitanja 2 i inkluzivnog obrazovanja 1.

Indikatori kvaliteta i instrumentarij za samo/evaulaciju vaspitno-pbrazovnog rada nastavnika/ca u školi

Izrada sistema indikatora, instrumenata za samo/evaluaciju vaspitno – obrazovnog rada nastavnika/ce u školi. Predstavnicima Odsjeka su učestvovali u izradi pomenutih indikatora. Publikacija je namijenjena nastavniku/ci, upravi i stručnim službama u školi, a koristi se za mjerenje, utvrđivanje i unapređivanje kvaliteta vaspitno – obrazovnog rada nastavnika/ce u školi!

Projekat „Procjene rizika i planovi za smanjivanje posljedica od požara/zemljotresa“

Zavod za školstvo, Ministarstvo unutrašnjih poslova – Direktorat za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori su u 2014. godini realizovali projekat pod nazivom „Procjene rizika i planovi za smanjivanje posljedica od požara/zemljotresa“.

Realizacija projekta između ostalog je podrazumijevala i izradu procjene rizika i planove zaštite za sledeće ustanove:

1. Resursni centar „Podgorica“,
2. Resursni centar „1 Jun“,
3. Resursni centar za djecu sa poremećajima sluha i govora u Kotoru i
4. Dom za djecu bez roditeljskog staranja u Bijeloj.

Pored ovih aktivnosti, Zavod za školstvo je imao stručne prezentacije o načinu realizacije kurikuluma u ovoj oblasti u svakoj od ovih ustanova.

Program sa preporukama: „Krizne situacije i psihološke krizne intervencije u vaspitno obrazovnim ustanovama“

Zavod za školstvo je na osnovu analize rada vaspitno – obrazovnih ustanova ustanovio da se škole, nastavnici i stručni saradnici mogu susresti sa vanrednim situacijama, npr, nasilno ponašanje pojedinaca i grupa u školi, povrede učenika u školi, smrt druga/drugarice iz učionice, smrt nastavnika ili razrednog starješine, samoubistvo, pucnjava u školi, prirodne katastrofe (zemljotresi, poplave, požari), akutna ili hronična bolest učenika, bolesti zavisnosti i sl. za koje nijesu adekvatno pripremljeni. Vaspitno – obrazovne ustanove kao značajan segment društva koje su pogođene kriznim događajima mogu kraće ili duže narušiti funkcionalnost ustanova kao unutrašnjig sistema i pogaditi mentalno zdravlje pojedinaca, kako djece tako i odraslih. Kriza se može odnositi na jednu ili više ustanova, zavisno od vrste i rasprostranjenosti.

Program ***Krizne situacije i psihološke krizne intervencije u vaspitno obrazovnim ustanovama*** omogućuje vaspitno – obrazovnim ustanovama da se smanji rizik od ličnog snalaženja i donošenja ličnih odluka započetih u situacijama krize i pruža mogućnost da se naučenim vještinama poveća sigurnost onih koji moraju biti podrška učenicima.

1.3. Gimnazija

- **Međupredmetne oblasti u predmetnim programima za opštu gimnaziju**

Predstavnici Odsjeka su učestvovali u izradi ovog dokumenta. Predstavnici Odsjeka su učestvovali u analizi sledećih međupredmetnih oblasti: obrazovanje za i o ljudskim pravima; zdravstveno obrazovanje i vaspitanje i održivi gradovi i naselja.

- **Analiza koncepta obaveznih izbornih predmeta i povezanost sa maturskim ispitom**

Odsjek je uradio analizu povezanosti obaveznih izbornih predmeta u opštoj gimnaziji sa maturskim ispitom i upisom na studijske programe Univerziteta Crne Gore.

1.4. Inkluzivno obrazovanje

Inkluzivno obrazovanje je u 2014. godini realizovano kroz raznovrsne aktivnosti.

Posjete školama i savjetovanja

U okviru ove aktivnosti realizovana je posjeta u 32 osnovne i srednje škole, predškolske ustanove i resursnim centrima u opštinama Bar, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Kotor, Nikšić, Pljevlja, Podgorica i Ulcinj.

Koordiniranje mobilnim timovima:

Koordinisanje mobilnim timovima je uključivalo izradu mjesečnih izvještaja, savjetovanje s koordinatorima mobilnih timova, savjetovanje s članovima mobilnog tima Podgorice.

Projekti:

Predstavnik Odsjeka je učestvovao u realizaciji sledećih projekata: "Regional Support for Inclusive Education", European Union and Council of Europe, „Podrška inkluziji u stručnom obrazovanju 2011-2014“, Kultur Kontakt Austrija i „Sveobuhvatna podrška kontinuitetu inkluzivnog obrazovanja“ Ministarstvo prosvjete i UNICEF

Učešće:

Učestvovali smo u sledećim aktivnostima: promovisanju Strategije inkluzivnog obrazovanja 2014-2018., Regionalna Konferencija "Odnos politike i prakse u primjeni Inkluzivnog obrazovanja u zemljama regiona", Budva, maj 2014., član Komisije za akreditaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika; član komisije u izradi Programa rane intervencije za decu s tjelesnim, kombinovanim smetnjama i teškim hroničnim smetnjama od 0-4 godine i Programa vaspitno-obrazovnog rada sa decom sa smetnjama sluha i govora u predškolskom uzrastu kao i u izradi Vodiča za polaganje maturalnog ispita za učenike s posebnim obrazovnim potrebama. Takođe smo učestvovali u izradi nove forme IROP-a koja je orijentisana ka mjerljivim rezultatima u napredovanju djeteta.

Studijske posjete:

Predstavnici Odsjeka su išli na sljedeće studijske posjete: Prvi regionalni sastanak Mreže politika, Sarajevo, mart 2014 na Godišnjoj Konferenciji „Inclusion in Practise in South East Europe“ 27-31.10.2014. Zagreb.

2. Odsjek za međunarodnu saradnju i odnose sa javnošću

IZDAVAČKA DJELATNOST

U toku 2014. godine, Zavod za školstvo je objavio sljedeća izdanja:

- Publikacija „Cetinje jedna priča“ (16 000 primjeraka)
- Strategija inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori (2014 - 2018)
- Publikacija „Krizne situacije i psihološke krizne intervencije u vaspitno obrazovnim ustanovama“
- Naša škola:
 - Indikatori kvaliteta i instrumenti za samo/evaluaciju vaspitno-obrazovnog rada nastavnika/ca u školi
 - Pedagoško-psihološki aspekti nastave
 - Zadaci sa matematičkih takmičenja učenika osnovnih škola u Crnoj Gori (500 primjeraka)
 - Preduzetničko učenje: Pristup ključnim kompetencijama ISCED 3 (500 primjeraka)
 - Neki aspekti savremenog kurikuluma (500 primjeraka)

Sve objavljene publikacije su distribuirane školama, a dostupne su i na veb sajtu *Zavoda*.

ODNOSI SA JAVNOŠĆU

Tokom 2014. godine nastavljene su aktivnosti saradnje sa medijima, partnerskim institucijama, kao i osavremenjavanje i konstantno ažuriranje veb sajta Zavoda. Prema CDT-ovim rezultatima monitoringa o implementaciji Zakona o slobodnom pristupu informacijama, među samostalnim organima javne uprave, Zavod za školstvo zauzima prvo mjesto sa 72% objavljenih informacija.

Saradnja sa NVO sektorom

Zavod je tokom 2014. godine nastavio saradnju sa više nevladinih organizacija i realizovao aktivnosti iz svog djelokruga u skladu sa usvojenim aktima o kriterijumima i proceduri za odabir i promovisanje aktivnosti koje sprovodi NVO sektor (učešće u realizaciji Izvještaja o realizaciji Akcionog plana Strategije za razvoj NVO u Crnoj Gori 2014-16, davanje mišljenja o prijedlozima projekata NVO-a koji se namjeravaju realizovati u osnovnim i srednjim školama, dostavljanje izvještaja o saradnji državnog organa sa NVO sektorom u 2014. godini dostavljen je Savjetu za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija itd).

PROJEKTI

1. Praćenje i sprovođenje projekta “Cetinje jedna priča” u 2014. godini

Koordinator Projekta je pomoćnik direktora Radovan Popović.

Cilj Projekta “Cetinje jedna priča” koji se realizovao u 2014. godini, je:

- da se svi učenici koji pohađaju 7. razred osnovnih škola upoznaju sa tradicijom, istorijom i kulturom Crne Gore i prijestonim Cetinjem;
- podsticanje svijesti o sopstvenoj državi;
- obilazak kulturno-istorijskih spomenika na teritoriji opštine Cetinje
- razvijanje i podizanje ekološke svijesti kod mlade populacije, a takođe i potreba za brigom o životnoj sredini;
- upoznavanje sa biljnim i životinjskim svijetom nacionalnih parkova "Lovćen" i "Skadarsko jezero"

A sve radi razvijanja pozitivnog odnosa kod djece prema sopstvenoj državi i njegovanje demokratskih i građanskih vrijednosti Crne Gore kroz uvezivanje kulturno-istorijskog bogatstva prijestonog Cetinja u obrazovni sistem.

Projekat se na osnovu potpisanog Sporazuma realizovao u saradnji sa JU „Lovćen Bečići“ koja obezbjeđuje kvalitetne usluge u oblasti organizovanja škola u prirodi i sličnih aktivnosti. Projekat se realizovao kroz pilot projekat za 12 škola (934 učenika 7-og razreda) u aprilu i

maju koji je pokazao opravdanost ovog projekta kroz povratne informacije na osnovu anketa učenika, roditelja i nastavnika i kroz neposrednu komunikaciju sa rukovodiocima vaspitno obrazovnih ustanova.

Projekat je sproveden u još 136 osnovnih škola za učenika 7.razreda - 7. 193 učenika.

- U terminu 15. 09 - 24. 09. – 585 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Rožaja
- U terminu 24. 09 - 03. 10. – 502 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Berana, Petnjice, Andrijevice, Plava i Gusinja
- U terminu 03. 10 - 15. 10. – 703 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Bijelog Polja
- U terminu 15. 10 - 22. 10. – 496 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Mojkovca i Pljevalja
- U terminu 22. 10 - 26. 10. – 82 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Šavnika, Plužina i Žabljaka
- U terminu 26. 10 - 07. 11. – 925 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Nikšića i Danilovgrada
- U terminu 07. 11 - 09. 11. – 328 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Herceg Novog
- U terminu 12. 11 - 26. 11. – 815 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Bara i Ulcinja
- U terminu 26. 11 - 30. 11. – 57 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Kotora i Cetinja
- U terminu 30. 11 - 03. 12. – 173 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Tivta
- Rožaja
- U terminu 03. 12 - 21. 12. – 974 učenika sedmog razreda osnovnih škola iz Podgorice

Komisija je obavila sljedeće poslove:

- Pripremila smjernice za izradu brošure koja se dijelila učenicima
- Pripremila i distribuirala pozivna pisma za sastanke sa direktorima osnovnih škola na teritoriji Crne Gore radi dogovora o terminu i načinu realizacije projekta
- Održala dogovorne sastanke sa direktorima i saradnicima iz 162 osnovne škole u Crnoj Gori u vezi sa načinom realizacije projekta
- Pripremila specifikaciju i sprovela tendersku proceduru nabavke propratnog materijala za potrebe projekta
- Pripremila nacrt Sporazuma za realizaciju projekta u sljedećoj godini
- Sprovela radnje vezane za računovodstvene poslove (kontrola i uplata faktura, praćenje mjesečnih izvještaja i obračuna)
- Kontrolu kvaliteta ishrane djece
- Organizovanje i pripremu medijskih konferencija i promocija projekta
- Anketiranje učenika u vezi sa realizacijom projekta
- Anketiranje nastavnika u vezi sa realizacijom projekta

- Anketiranje direktora vaspitno obrazovnih ustanova u vezi sa realizacijom projekta
- Ostale poslove koji su vezani za praćenje projekta

2 Program za razmjenu znanja među srednjim školama u Jadranskoj regiji (KEPASS)

KEPASS (PROGRAM ZA RAZMJENU ZNANJA MEĐU SREDNJIM ŠKOLAMA U JADRANSKOJ REGIJI) je trogodišnji projekat u koji je uključeno 8 obrazovnih institucija Jadranske regije. Cilj KEPASS projekta je da integriše obrazovne sisteme u Jadranskoj regiji kako bi se podigla konkurentnost srednjoškolskog obrazovanja i stvorili uslovi za veću mobilnost učenika, kao i uzajamno priznavanje srednjoškolskih programa i diploma, doprinoseći povezivanju obrazovnih sistema i tržišta rada u Jadranskoj regiji

Cilj KEPASS projekta je integracija obrazovnih sistema u Jadranskoj regiji u cilju podizanja konkurentnosti srednjoškolskog obrazovanja i stvaranja uslova za veću mobilnost učenika, kao i uzajamno priznavanje srednjoškolskih programa i diploma, doprinoseći povezivanju obrazovnih sistema i tržišta rada u Jadranskoj regiji.

Tokom 2014. godine organizovane su dvije radionice za tutore prva u Mostaru i druga u Budvi. Teme radionica za tutore srednjih škola obuhvatale su njihovo informisanje o svim detaljima projekta; njihovo međusoban upoznavanje i dogovor oko uključivanja učenika u proces razmjene, usaglašavanje zajedničkog modula svih predmeta koji će se učiti tokom procesa razmjene, kao i definisanje jedinstvenog kriterijuma ocjenjivanja.

Poziv za učenike u svim državama objavljen je u februaru i trajao je mjesec dana. Odabir učenika je izvršen na nivou škola po unaprijed pripremljenim jedinstvenim kriterijumima za sve zemlje učesnice. U komisijama za odabir učenika je pored školskog osoblja učestvovao po jedan predstavnik Zavoda za školstvo čiji je zadatak bio procenje definisane procedure.

Na sastanku u Ankoni, 17-19.06.2014. prezentovan je promotivni video spot, razvoj lifleta, osnivanje facebook stranice projekta, umrežavanje projektnih partnera preko Dropbox servisa...), definisani bliži kriterijumi boravka i školovanja učenika, kao i konačna lista učenika koji su izabrani da budu dio procesa razmjene.

Kada je riječ o samom procesu razmjene, ukupno 15 učenika je iz Crne Gore otišlo u Školski centar Srečka Kosovela Sežana, gimnaziju Mostar, “Liceo Scientifico Statale France Prešeren” Trst, “Mate Balota” Poreč. U okviru ovog projekta 15 učenika je boravilo u Crnoj Gori u Gimnaziji “Petar I Petrović Njegoš” Danilovgrad; Gimnaziji „Slobodan Škerović” Podgorica i u SMŠ „Bećo Bašić”, Plav.

Proces razmjene učenika je trajao je tri mjeseca. Kraj proesa razmjene je za sve učenike bio 06.12.2014.

3. STRATEŠKO PILOTIRANJE „Razvoj preduzetničkog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj – podrška Centru za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECEL)“

Crnogorski obrazovni sistem u velikoj mjeri podržava razvijanje sistema cjeloživotnog učenja u kome preduzetništvo kao ključna kompetencija svakog pojedinca igra izuzetno značajnu ulogu.

Značajnu podršku našim naporima predstavlja saradnja sa Regionalnim centarom za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECEL). Tokom razvijanja sistema cjeloživotnog preduzetničkog učenja u kome je preduzetništvo ključna kompetencija velikim dijelom smo se oslanjali na iskustav pilot projekta „Preduzetna škola“ kojim su bile obuhvaćene četiri osnovne škole iz Crne Gore. Širenje projekta uključivanjem četiri nove osnovne škole, četiri gimnazije, dva nova fakulteta i Zavoda za školstvo predstavlja značajan podstrek i potvrdu našem opredjeljenju da nastavimo sa ovim aktivnostima.

U okviru realizacije projekta STRATEŠKO PILOTIRANJE „Razvoj preduzetničkog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj – podrška Centru za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECEL)“ Zavod za školstvo, uz finansijsku i stručnu podršku SEECEL, radi na razvijanju sistema cjeloživotnog preduzetničkog učenja gdje će se preduzetništvo uključiti kao ključna kompetencija kroz kompletan kurikulum.

Tokom 2014. realizovane su sledeće aktivnosti:

Formiran je tima na nivou Zavoda koji realizuje pilot projekat, uspostavljena on-line radna grupa između škola i Zavoda za školstvo kao i posjeta svim gimnazijama i osnovnim školama od starne koordinatora projekta Zavoda za školstvo

Zavod za školstvo je, na osnovu modula obuke koje su definisale ekspertske grupe SEECEL-a i kompetencija koje su neophodne nastavnicima razvio i implementirao seminare za nastavnike. Prvi modul jednodnevni seminar realizovan je u 8 osnovnih škola i 4 gimnazije, pohađali su ga skoro svi nastavnici iz škola, direktori i rukovodstvo škola.

Modul 2 je realizovan u Zavodu za školstvo kroz trodnevne seminare za sve nivoe obrazovanje.

U okviru ova dva modula obuku je prošlo ukupno 408 nastavnika.

Zavod za školstvo kontinuirano obavlja saradnju sa svim školama iz SEECEL projekta, postavlja na Web sajt sve primjere dobre prakse kao i primjere priprema za nastavu.

4. Projekat: „Stipendiranje i mentorska podrška za studente/studentkinje i učenike/učenice srednjih škola romske i egipćanske nacionalnosti u Crnoj Gori“

Fond za obrazovanje Roma (REF), Zavod za školstvo (ZZŠ) i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava (MLMP), sprovode i realizuju projekat "Stipendiranje i mentorska podrška za studente/studentkinje i učenike/učenice srednjih škola romske i egipćanske nacionalnosti u Crnoj Gori."

Cilj Projekta je da unaprijedi akademski učinak i stepen prelaska romskih i egipćanskih učenika na srednjoškolsko i akademsko obrazovanje i da se održi stopa uspješnog završetka školovanja romskih i egipćanskih učenika koji pohađaju srednje škole i fakultete putem obezbjeđivanja stipendija, mentorskih usluga u okviru škole i uspostavljanjem efikasnog sistema informisanja i monitoringa.

5. Projekat „Moje vrijednosti i vrline“

Zavod za školstvo je koncipirao i koordinirao Projekat „Moje vrijednosti i vrline“ koji se finansira od strane UNICEF Crne Gore.

Cilj projekta je da unaprijedi akademska postignuća učenika osnovne škole tako što će podstaći razvoj socijalnih i emocionalnih kompetencija. U eksperimentalnom obliku, programske aktivnosti će se primijeniti u 4 osnovne škole u Crnoj Gori, u prvom polugodištu školske 2015/16.

Ostale aktivnosti

- Organizacija Ljetnje akademije *Human rights in Action* (20-28. jun 2014, Cetinje): priprema materijala, priprema sertifikata za nastavnike/ce, aktivnosti otvaranja i zatvaranja akademije – prevođenje, priprema informacija za sajt, stalna saradnja sa ostalim organizatorima (Savjet Evrope i Vergeland Centar)
- Organizacija seminara za nastavnike stranih jezika *Izrada testova u nastavi stranih jezika u skladu sa Zajedničkim evropskim okvirom za žive jezike* (5-7.mart 2014, Podgorica): koncipiranje programa, komunikacija sa ekspertima RELANG projekta, komunikacija sa Sekretarijatom Evropskog centra, komunikacija sa učesnicima, priprema informacija za sajt, priprema materijala, logistička podrška, priprema finansijskog i narativnog izvještaja, pomoć Evropskom centru u prilupljanju informacija o uticaju seminara, podrška učesnicima u daljoj distribuciji informacija i materijala.
- Organizovanje i učešće na međunarodnoj konferenciji *Kvalitet obrazovanja za bolje škole, rezultate, sutra, Ministarstvo prosvjete i UNICEF, jul 2014.*
- Priprema tekstova za publikaciju *Naša škola* i časopis *Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori*
- Realizacija savjetovanja o Preduzetničkom učenju za 137 osnovnih škola na kojima je prisistvovalo 1842 nastavnika.

- Pisanje izvještaja koji proizilaze iz obaveza Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje i Strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015. godine
- Pružanje stručne i logističke podrške projektima realizovanim od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma
- Realizacija tri dvodnevna seminara Obrazovanje za održivi razvoj u organizaciji Regionalnog centra za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC) – kancelarija u Crnoj Gori.
- Izrada Izvještaj o sprovođenju UNECE Strategije za obrazovanje za održivi razvoj koji je razmatran i visoko ocijenjen na 27. sjednici Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i klimatske promjene, 28. januara 2015. godine
- Pripremanje neophodnih informacija o opštem obnavljanju za izradu Eurydice web stranice za Crnu Goru
- Pripremanje izvještaja za OECD bazu podataka
- Prisustvo dvodnevnom seminaru Akciono istraživanje 11. i 12. februar 2014. godine, u Zavodu za školstvo
- Učešće u izradi izvještaja kojim se prati napredak u realizaciji aktivnosti iz oblasti životne sredine povodom izrade UNECE-a dokumenta Stanje životne sredine u Crnoj Gori
- Realizacija programa „Pripremni vrtić“ za romsku i egipćansku djecu

Učešće na međunarodnim konferencijama i seminarima:

1. Sastanak nacionalnih koordinatora, Evropski centar za moderne jezike, 12-13.jun 2014, Grac
2. Međunarodna konferencija ***Demokratija u školi***, 5-7.oktobra 2014, Varšava
3. Međunarodna konferencija Životna sredina i bezbjednost (ENVSEC) 31.mart i 01. april, Hotel Ramada, Podgorica
4. Učešće na konferenciji“Ekonomsko osnaživanje Roma“, jul, Podgorica i „Rano napuštanje školovanja“, Beograd, mart 2014.

UČEŠĆE U RADNIM GRUPAMA I KOMISIJAMA:

- Ekspertska radna grupa za izradu programa obuke za preduzetničko učenje (SEECCEL)
- Radna grupa za izradu Strategije cjeloživotnog preduzetničkog učenja 2014-2019.
- Komisija za izradu međupredmetnih oblasti u gimnazijskom obrazovanju
- Komisija za izradu Akcionog plana za 2014. godinu u skladu sa Strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015.godine
- Član Savjeta nacionalnog partnerstva za preduzetničko obrazovanje
- Radna grupa VI – Zaštita potrošača i zdravlja - Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore (2013 – 2014) realizovan od strane NVO Evropski pokret u Crnoj Gori u saradnji sa Slovačkom asocijacijom za spoljnu politiku, uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Republike Slovačke i SLOVAKAID-a i uz učešće Vlade i Skupštine Crne Gore,
- Radna grupa za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja

- Radna grupa za izradu indikatora OECD-e za princip 1 i 8 u Aktu o malim preduzećima
- Komisija za odabir kandidata za UWC stipendije za 2014/2016.
- Komisija za izradu predmetnog programa Preduzetništvo, izborni predmet za prvi ili drugi razred gimnazije
- Međuresorna radna grupa za praćenje Ciljeva održivog razvoja
- Član radne grupe za unapređenje modela primjene programa Preduzetništvo u opštem srednjem i stručnom obrazovanju

Koordinacija aktivnosti saradnje na međunarodnom i lokalnom nivou:

- Projekat Savjeta Evrope i Evropske komisije ***Priprema jezičkih testova u skladu sa zajedničkim evropskim nivoima znanja: promovisanje obezbjeđivanja kvaliteta i mobilnosti (RELANG)***,
- Program obuke *Pestalozzi*, Evropski centar za moderne jezike
- Stalna međunarodna konferencija centralnih i generalnih inspektorata u obrazovanju (SICI)e; Crna Gora je punopravna članica od 2014. godine (aktivnosti: organizacija učešća predstavnika Zavoda u stručnim skupovima – konferencijama; izvještavanje po određenim pitanjima; praćenje i prevod informacija za ostale odsjeke);
- Koordinacija saradnje Zavoda sa OFSTED-om (The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills in England).
- Koordinacija Zavoda sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava u oblasti u oblasti rodne ravnopravnosti
- Koordiniranje projekta „Stipendijski fond i mentorstvo kao podrška srednjem i akademskom obrazovanju romske i egipćanske omladine
- Implementacija preduzetničkog učenja
- Implementacija obrazovanja za održivi razvoj
- Koordiniranje aktivnosti Komunikacionog tima Savjeta za članstvo u NATO sa srednjim školama (predavanja nacionalnog koordinatora; INFO dani za srednjoškolce)

Prevođenje materijala, stručnih tekstova i projektnih prijedloga za potrebe ostalih odsjeka.

Komunikacija sa institucijama i tijelima Savjeta Evrope (Evropski centar za moderne jezike i Sektor za jezičku politiku), realizacija i praćenje aktivnosti na projektima Savjeta Evrope, izvještavanje o aktivnostima, priprema i prosljeđivanje informacija o međunarodnim konferencijama i seminarima, pružanje tehničke podrške u realizaciji određenih programa i priprema informacija za veb sajt.

II SEKTOR ZA NASTAVU

1. Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj

Tokom 2014. godine programe obuke pohađali su nastavnici na svim nivoima obrazovanja i svim strukama zastupljenim u vrtićima, osnovnim školama, gimnazijama. Takođe, nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama. Teme i ciljne grupe programa obuke i foruma za nastavnike određene su na osnovu analize izvještaja Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta za posljednje dvije godine, anketa za nastavnike, istraživanja realizovanih u prethodnom periodu (Evaluacija reforme obrazovanja, Položaj učenika/ca u školi, Istraživanje profesionalnog razvoja nastavnika za realizaciju ciljeva programa i eksternog utvrđivanja i unapređenja kvaliteta rada škole), analize ciljeva profesionalnog razvoja u ličnim planovima nastavnika, zahtjevima škola, preporukama Vlade Crne Gore, kao i procjenom zastupljenosti obukom određene populacije nastavnika u prethodnim godinama. Programe obuke pohađalo je **1382** nastavnika na **54** seminara. Na **12** foruma učestvovalo je **358** nastavnika.

Tabela 1: Realizovani programi obuke, broj učesnika i broj seminara (2014)

Program obuke	Broj učesnika	Broj seminara
Akciono istraživanje u školi	30	1
Izrada testova u nastavi stranih jezika u skladu sa Zajedničkim evropskim okvirom za žive jezike	26	1
Kroz igru do znanja uz pomoć računara	33	1
Interaktivni dinamični program Geo Gebra u nastavi matematike – osnove rada u programu	27	1
Upotreba medija za učešće u demokratskom društvu	27	1
Razvoj kritičkog mišljenja (RWCT)	98	3
Komunikacijske vještine u nastavi	28	1
Kooperativno učenje u cilju stvaranja pozitivne, konstruktivne klime u školi	28	1
Upotreba pitanja u nastavi	31	1
Putokaz (test-instrumentarij za prepoznavanje teškoća u procesu ovladavanja vještinama čitanja i pisanja)	37	1
Integrisanje principa rodne ravnopravnosti u obrazovnim institucijama u Crnoj Gori	95	5
Nastava crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti u srednjim stručnim školama	48	2
Karijerna orijentacija u srednjim školama	51	2
Unapređenje kompetencija nastavnika – motivacija u nastavi (gimnazija)	177	7
Pripremni vrtić za RE decu	21	1
Crnogorski jezik u nastavi	20	2
Podrška talentovanim i darovitim učenicima	52	2
Rješavanjem konflikata do međusobnog razumijevanja	82	2
Nastava jezika i književnosti u prvom ciklusu osnovne škole	82	2
Metode i tehnike u nastavi crnogorskog jezika kao drugog jezika	21	1

Motivacija – važan faktor uspjeha učenika	36	1
Čas fizičkog vaspitanja u prvom ciklusu devetogodišnje osnovne škole	33	1
Kreiranje učeničkog portfolija i njegova uloga u praćenju i vrednovanju postignuća učenika osnovne škole u nastavi crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti	79	2
Djelatnost mobilne službe u resursnim centrima	29	1
Odjeljenjski sastanci – od ideje do realizacije	33	1
Izleti i ekskurzije u nastavi prirode i društva	36	1
Preduzetničko učenje	61	2
Nastava moderne istorije jugoistočne Evrope	29	1
Planiranje, programiranje, organizovanje i praćenje rada vaspitno-obrazovnog ustanove (pomoćnici direktora); Kvalitet nastave i rada škole; Ljudski resursi i komunikacija	32	6
UKUPNO	1382	54

Tabela 3: Realizovani forumi za nastavnike, broj učesnika i broj foruma (2014)

Predmet i tema foruma	Broj učesnika	Broj foruma
Udžbenik u nastavi jezika i književnosti	26	1
Rezultati „male“ i „velike“ mature – kako ih popraviti?	65	2
Učenje demokratije (prezentacija Zbirke modela za obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava, 2013)	33	1
Nastavnici i stručni saradnici u osnovnoj školi Učiti kako živjeti zajedno – prevencija nasilja u školama	38	1
Izleti i ekskurzije u nastavi prirode i društva, prirode i poznavanja društva	28	1
Savremeni pristup nastavi, korelaciji i planiranju obaveznih izbornih sadržaja	19	1
Ocjenjivanje u nastavi matematike	22	1
Geografija i preduzetništvo	38	1
Aktuelne teme u nastavi muzičke kulture	33	1
Istorija - Nekađ smo živjeli zajedno	30	1
Interdisciplinarni pristup u nastavi matematike i prirodnih nauka	27	1
UKUPNO	359	12

Na devet seminara u organizaciji Savjeta Evrope učestvovalo je 15 predstavnika Crne Gore, kako slijedi u tabeli 5.

Tabela 5: Učešće nastavnika i zaposlenih u obrazovanju u programima Savjeta Evrope tokom 2014. godine

Naziv seminara	Ime i prezime učesnika	Mjesto	Vrijeme
Programi mobilnosti za održivo plurilingvalno i interkulturalno obrazovanje	Snežana Bulajić, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić	Grac, Austrija	5. do 7. februara 2014.
Medijacija ECML-ovih publikacija za plurilingvalno i interkulturalno obrazovanje	Nadica Vukčević, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica	Grac, Austrija	26. do 28. marta 2014.
Vrijednost života	Radica Stojanović, Gimnazija	Linc, Austrija	7. do 9. aprila 2014.

	„Stojan Cerović“, Nikšić		
Uključivanje roditelja u plurilingvalno i interkulturalno obrazovanje	Vanja Rakočević , NVO <i>Roditelji</i> , Podgorica	Grac, Austrija	28. do 30. aprila 2014.
Kolaborativni pristup obrazovanju migranata	Milica Zvicer Vujković , Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić	Grac, Austrija	25. do 27. juna 2014.
Ljetnja škola programa obuke Pestaloci	Almira Murić , OŠ „Donja Lovnica“, Rožaje	Bad Vildbad, Njemačka	29. jun do 6. jula 2014.
Radionica za nacionalne koordinateure za saradnju sa Evropskim centrom za moderne jezike	Nataša Perić Zavod za školstvo	Grac, Austrija	12. i 13. jun 2014.
Konferencija Demokratija u školi	Bojka Đukanović , Filozofski fakultet Nikšić, Dragana Radoman , OŠ „Milića Nikčević“, Nikšić, Dragutin Ščekić , OŠ „Veljko Drobniaković“, Risan, Vidosava Kaščelan , Radoslav Milošević , Nataša Perić Zavod za školstvo	Varšava, Poljska	od 5. do 7. oktobra 2014.
Sport i vrijednosti i principi Savjeta Evrope, modul A (trening trenera)	Zlata Crnogorčević , OŠ „Orjenski bataljon“, Bijela	Strazbur, Francuska	od 21. do 24. oktobra 2014.
Kako nastavnici mogu doprinijeti prevenciji govora mržnje na Internetu	Anđela Milošević , Gimnazija „Stojan Cerović“, Nikšić	Bergen, Norveška	od 20. do 24. oktobra 2014.

Ljetnja akademija „Ljudska prava u akciji“ za zemlje Jugoistočne Evrope održana je po treći put na Cetinju od 20. do 28. juna 2014. godine. Akademiju organizuje Zavod za školstvo Crne Gore u saradnji sa Savjetom Evrope i Evropskim Vergalend centrom iz Norveške, na osnovu Sporazuma o saradnji koji je potpisan 2012. godine, a uz podršku Vlade Crne Gore i Ministarstva prosvjete. Na Akademiji je učestvovalo 12 timova iz 12 zemalja regiona (Albanije, Bugarske, Grčke, Kipra, Hrvatske, Rumunije, Srbije, Slovenije, Makedonije, Turske, Kosova i Crne Gore) koji su odabrani putem javnog konkursa.

Zavod za školstvo je i ove godine u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o programu i organizaciji oblika stručnog usavršavanja nastavnika, akreditovavao 189 programa iz različitih oblasti. Programi su prihvaćeni i od strane Nacionalnog savjeta, a Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2014/15. godinu objavljen je na sajtu Zavoda.

Realizovano je šest savjetovanja za sve PRNŠ/V koordinateure u vrtićima, osnovnim školama, gimnazijama i mješovitim srednjim stručnim školama. Opšta tema ovih savjetovanja bila Unapređivanje sistema PRNŠ/V-a. Završna aktivnost savjetovanja bila je analiza trenutnog stanja PRNŠ/V modela u odnosu na snage, slabosti, mogućnosti i prepreke za njegovo uspješno funkcionisanje. Na osnovu zbirnih rezultata ovih analiza sa šest savjetovanja, Odsjek za KPR predložio je mjere za njegovo unapređenje.

Odsjek za KPR nastavlja saradnju sa NVO Nansen dijalog centar Crna Gora kroz projekat Obrazovne institucije implementiraju obrazovanje za mir i NVO Pedagošku centar Crne Gore, u oblasti obuke nastavnika.

Zaposleni u Odsjeku za KPR kontinuirano unapređuju svoje kompetencije.

Objavljena su dva broja PRNCG časopisa, br. 13 i br. 14.

2. Odsjek za utvrđivanje kvaliteta

Odsjek za utvrđivanje kvaliteta – godišnji izvještaj za 2014. godinu

Odsjek za utvrđivanje kvaliteta Zavoda za školstvo je 2014. godine realizovao utvrđivanje kvaliteta u 41 obrazovno-vaspitnoj ustanovi, i to:

- predškolske ustanove – 2
- osnovne škole – 36
- srednje stručne škole – 2
- mješovite škole – 1

Za to vrijeme nadzornici su posjetili 407 nastavnika od ukupno 633 odnosno 64,30% na 582 časa i napisano je 532 izvještaja, od kojih je 248 za ključne oblasti, a 284 za predmete.

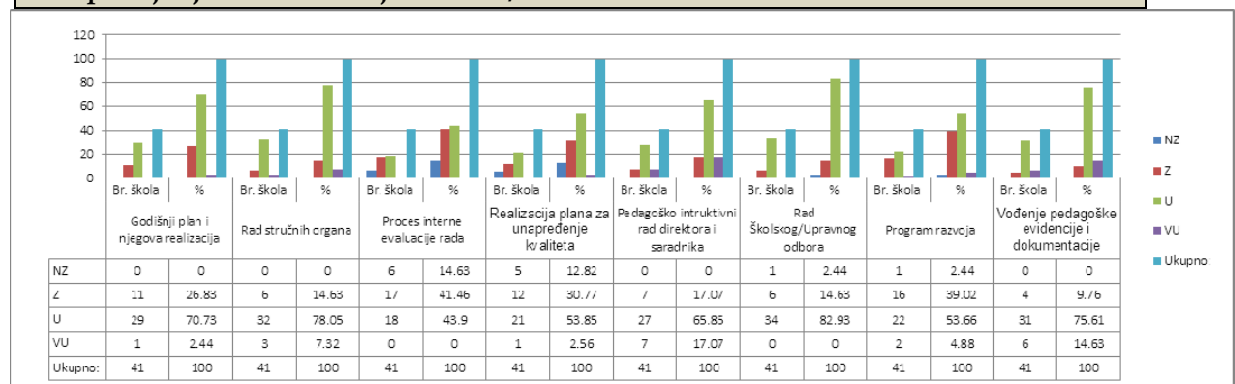
Evaluirane ključne oblasti

Prema Pravilniku o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama i Metodologiji za eksternu evaluaciju obrazovno-vaspitnog rada, utvrđivanje kvaliteta se vrši u sedam ključnih oblasti razrađenih na indikatore kvaliteta. Kvalitet obrazovno-vaspitnih ustanova procjenjuje/ocjenjuje se bodovima koji odgovaraju opisnim ocjenama, tako se indikatori iskazuju opisnim ocjenama na četvorostepenoj skali:

- veoma uspješno, obuhvata 9 i 10 bodova;
- uspješno, obuhvata 8, 7 i 6 bodova;
- zadovoljava, obuhvata 5, 4 i 3 boda;
- ne zadovoljava, obuhvata 2 i 1 bod.

U nastavku su grafički prikazi procijenjenih ključnih oblasti za sve nadzorisanе ustanove sa najzastupljenijim preporukama za unapređenje kvaliteta.

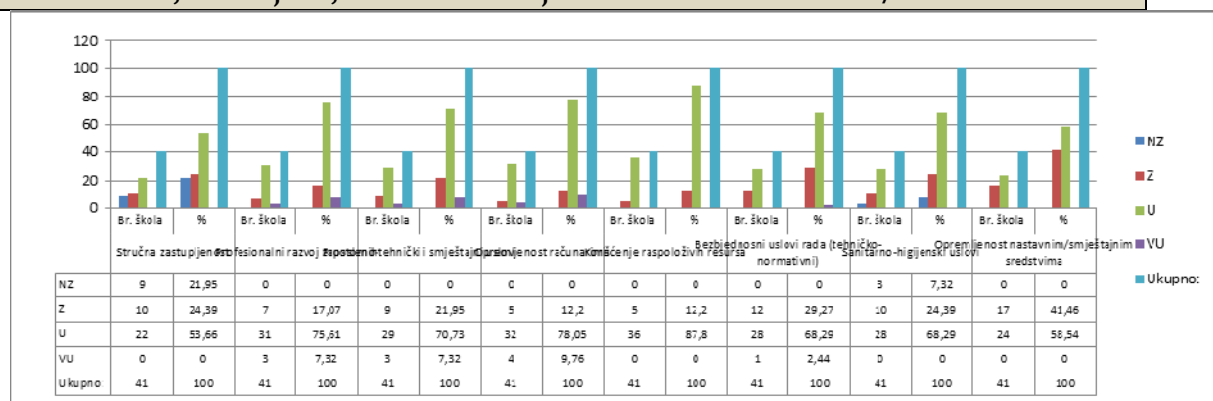
1. Upravljanje i rukovođenje školom/ustanovom

Preporuke:

- Škole treba redovno da rade planove i programe interne evaluacije kvaliteta obrazovno–vaspitnog rada ustanove, realizuju ih i kreiraju odgovarajući plan za unapređenje kvaliteta rada. Izvještaje o realizaciji plana unapređenja razmatrati na sjednicama nastavničkog vijeća.
- Nakon eksterne evaluacije raditi planove unapređenja kvaliteta, pratiti realizaciju, evidentirati, vršiti evaluaciju postignuća i izvještavati stručne organe i Školski odbor.
- Na osnovu planova za unapređenja kvaliteta nakon interne i eksterne evaluacije raditi četvorogodišnje programe razvoja i pratiti realizaciju. U programu razvoja definisati prioritetne ciljeve razvoja koji treba da su mjerljivi, relevantni, vremenski definisani i ostvarivi, sa jasnom evaluacijom za svaki korak realizacije.

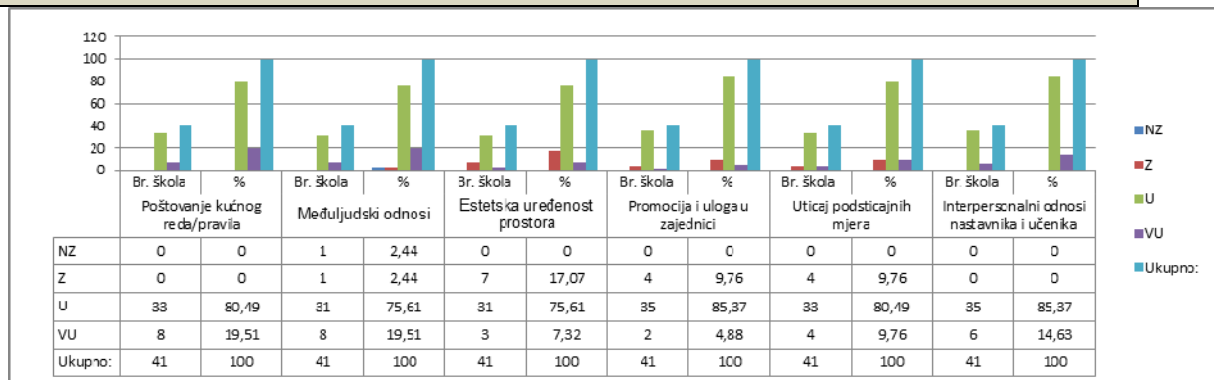
2. Kadrovski, materijalni, tehnički i bezbjednosni uslovi rada škole/ustanove

Preporuke:

- Preduzimati mjere da se nastava stručno zastupi u skladu sa Aktom o sistematizaciji radnih mjesta.
- Školske biblioteke dopuniti stručnom literaturom i multimedijalnim sadržajima.
- Plan profesionalnog razvoja zaposlenih treba da se zasniva na konkretnim potrebama nastavnika i realnim pokazateljima dobijenih na osnovu upitnika za nastavnike, samoevaluacije i eksterne evaluacije. Podsticati nastavnike na stručno usavršavanje. Voditi evidenciju o profesionalnom usavršavanju zaposlenih.
- Uraditi plan korišćenja informatičke učionice za nastavu i drugih predmeta. Bolje koristiti raspoloživi školski prostor i opremu.
- Školske objekte održavati tako da boravak učenika i zaposlenih bude bezbjedan po svim normativima.

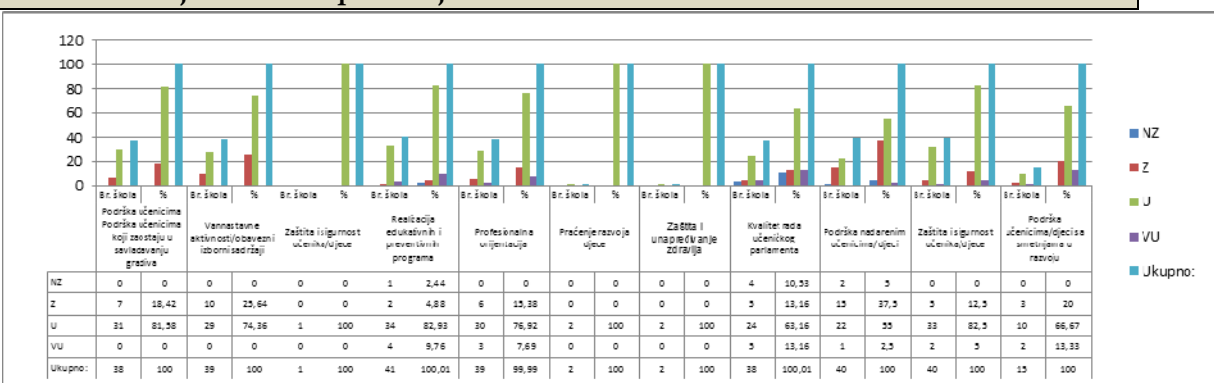
3. Etos škole/ustanove

Preporuke:

- Redovno voditi pedagošku dokumentaciju o poštovanju pravila Kućnog reda.
- Raditi na estetskom uređenju enterijera i eksterijera škole kroz zajedničke aktivnosti zaposlenih i učenika. Učeničke radove tematski i hronološki grupisati prilikom uređenja prostora.
- Afirmisati školu kroz različite oblike javnih prezentacija.
- Uraditi Pravilnik o pohvaljivanju i nagrađivanju zaposlenih i dosljedno ga primjenjivati.

4. Podrška koju ustanova pruža djeci – učenicima

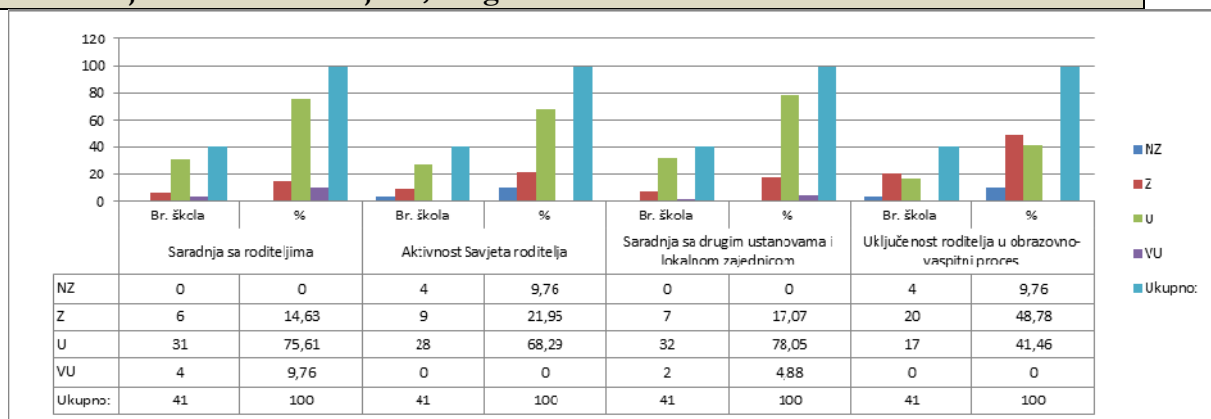

Preporuke:

- U predškolskim ustanovama izbjeći duplo vođenje knjiga rada za vaspitnu grupu. Instrumenti kojima se prati razvoj djece, pored ostalog, trebaju da imaju hronologiju praćenja i registrovanja pojedinih aspekata razvoja djece. Zdravstvene kartone koje vode medicinske sestre izdvojiti od portfolia koje vode vaspitačice.
- Organizovati dopunsku nastavu za učenike koji zaostaju u savladavanju nastavnog gradiva iz svih predmeta gdje se za to ukaže potreba i analizirati efekte.
- Posvetiti veću pažnju nadarenim učenicima, uključivati ih u istraživački rad i voditi evidenciju.
- Identifikovati emocionalne, zdravstvene i socijalne potrebe učenika i omogućiti učenicima pružanje odgovarajuće pomoći u tom pogledu. Formirati portfolio učenika. Plan profesionalne orijentacije učenika kreirati u saradnji sa roditeljima i zajednicama učenika.

- Postaviti vidljivom Povelju UN o pravima djece, listu prava i dužnosti učenika i kutiju za sugestije. Sačiniti Plan o bezbjednosti i sigurnosti učenika i sa njim upoznati sve učesnike obrazovno-vaspitnog procesa.
- Edukovati članove Učeničkog parlamenta da jasno formulišu svoje inicijative, prijedloge, zaključke itd. i da ih delegiraju na adekvatne adrese i motivisati ih učestvovati na sjednicama školskih organa, kada se razmatraju pitanja koja ih se tiču. Zapisnike sa sjednica Učeničkog parlamenta istaći na oglasnoj tabli Škole.
- Posvetiti veću pažnju vannastavnim aktivnostima i izbornim sadržajima u okviru kojih će se planirati sadržaj rada, vrijeme realizacije, kao i nosioci aktivnosti.

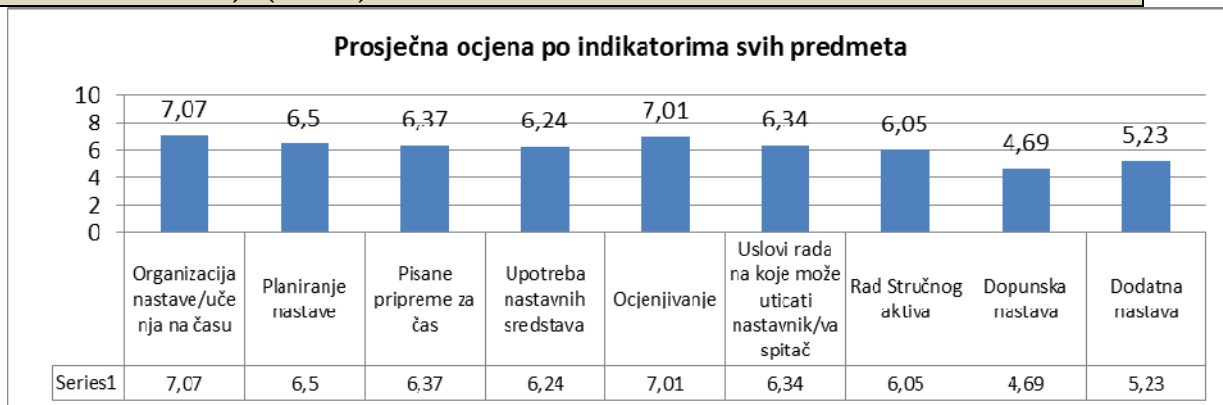
5. Saradnja škole sa roditeljima, drugim ustanovama i lokalnom sredinom

Preporuke:

- Plan i program saradnje sa roditeljima treba da sadrži jasno definisane sadržaje, dinamiku realizacije i nosioce aktivnosti, kao i plan praćenja i realizacije postavljenih ciljeva. Kontinuirano vrednovati i analizirati kvalitet saradnje sa roditeljima, a na osnovu dobijenih rezultata izraditi akcione planove. Planski podsticati i animirati roditelje za uključivanje u život i rad škole.
- Različitim oblicima komunikacije poboljšati informisanost roditelja o radu Savjeta i cjelokupnim aktivnostima Škole. Više raditi na kvalitetu savjetodavnog rada za roditelje putem edukativnih radionica, tribina, okruglih stolova i sl.
- Više uključivati lokalnu sredinu u cjelokupni rad Škole i planiranje otvorenog dijela programa.

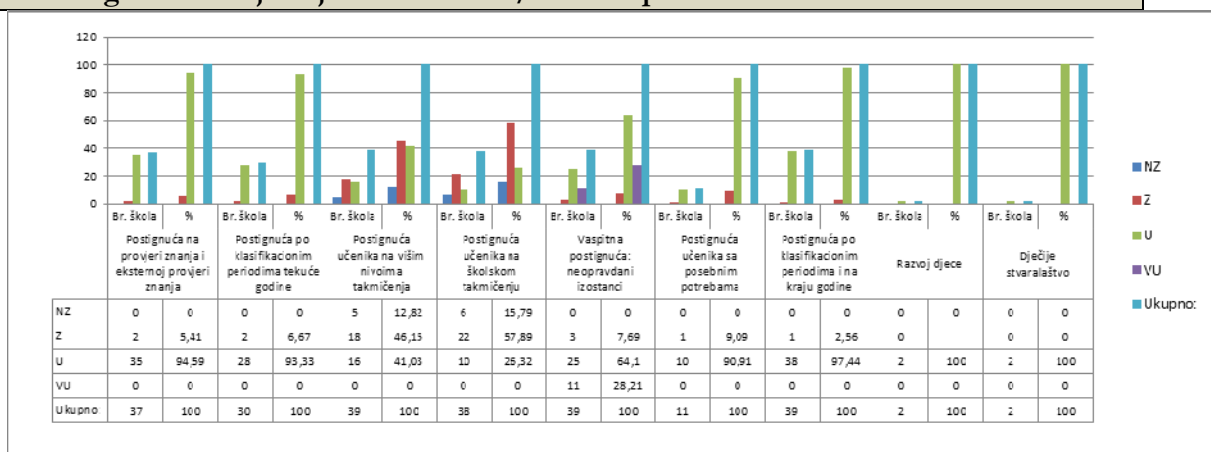
6. Nastava i učenje (zbirno)

- U organizovanju časa kombinovati različite oblike i metode rada uz primjenu nastavnih sredstava i didaktičkog materijala, a individualne razlike u saznavnom potencijalu učenika i motivaciji prevazilaziti individualizacijom i diferencijacijom u nastavnom procesu.
- Domaćim zadacima dati veći značaj kao vidu samostalnog rada učenika, uraditi korektivnu analizu zadataka i koristiti ih kao uvod u rad na času.
- Sve uočene nedostatke u planovima i pripremama nastavnika, kao i uslove koji su doveli do određenih odstupanja treba bilježiti i pri novom planiranju uzeti u obzir.
- Uskladiti ciljeve otvorenog dijela programa sa specifičnostima predmeta i sredine.
- Unaprijediti saradnju pedagoških službi i nastavnika kako bi se vršilo kontinuirano planiranje časa usklađeno sa specifičnostima predmeta, grupa predmeta i praktične nastave.
- Nastavne sadržaje realizovati korišćenjem raspoloživih nastavnih sredstava i pomagala, raznovrsnog didaktičkog materijala i informatičke tehnologije.
- Napraviti specifikaciju potreba za realizaciju savremene nastave u kojoj će precizno biti definisana neophodna nastavna sredstva, metodička i stručna literatura i dr.
- Utvrditi kriterij ocjenjivanja, elemente praćenja rada i provjeravanja znanja učenika, a u ličnoj evidenciji (bilježnici) redovno evidentirati napredovanje učenika.
- Raditi na smanjivanju razlika između školskih ocjena i postignuća učenika na eksterno-internim i eksternim testiranjima.
- Učionički/kabinetski prostor urediti i opremiti edukativnim materijalom koji nastavnici izrađuju sami ili u saradnji sa učenicima, a koji zadovoljavaju informativno-saznavno-estetske kriterijume nastavnog procesa. Organizovati prostor za učenje tako da učenik bude u centru.
- Stručni aktiv treba da se detaljnije bavi analizom obrazovno-vaspitnog rada, razmatranjem stručnih pitanja, stručnim usavršavanjem, poboljšanjem kvaliteta nastave i učenja, međupredmetnom korelacijom i usaglašavanjem kriterijuma ocjenjivanja. Radom aktiva treba obuhvatiti osvrt na realizaciju planiranih ciljeva i predlagati adekvatne mjere za poboljšanje kvaliteta znanja učenika, na osnovu samoevaluacije.

- Uraditi planove rada dopunske nastave ciljno, po razredima, u skladu sa minimalnim zahtjevima Kataloga znanja Predmetnog programa matematike.
- Za realizaciju dopunske/dodatne nastave u manjim seoskim školama napraviti kombinovane grupe učenika (ili samo jednu grupu) i pri tome izvoditi diferenciranu nastavu grupnim ili/i individualnim oblikom rada.
- Dodatnu nastavu potrebno je organizovati za učenike svih razreda koji se ističu u postignućima i pokazuju interesovanje za dodatni rad.

7. Postignuća znanja i vještina učenika/učenica prema obrazovnim standardima

Preporuke:

- Vršiti kvalitativnu analizu postignuća na internim i eksternim provjerama znanja. Analizirati uzroke eventualne disproporcije postignuća i raditi planove za poboljšanje.
- Nakon svakog klasifikacionog perioda, analizirati uspjeh učenika po razredima i predmetima (analiza procenta prelaznosti i prosječne ocjene) i voditi evidenciju.
- Na stručnim organima razmatrati razlike u nivoima postignuća po klasifikacionim periodima, analizirati nizak nivo obrazovnih postignuća iz pojedinih predmeta i preduzeti mjere i aktivnosti za njihovo poboljšanje.
- Ocjenjivati redovno i kontinuirano, kako bi se učenicima i roditeljima obezbijedila blagovremena povratna informacija i izbjegla preopterećenost učenika pred kraj klasifikacionog perioda.
- Razvijati kod učenika unutrašnju motivaciju za samostalno sticanje dodatnih znanja i vještina za učešće na raznim nivoima takmičenjima.
- Pojačanim pedagoškim radom poboljšati vaspitno postignuće učenika.
- Organizovati obuku nastavnog osoblja za izradu IROP-a i unapređenje postignuća učenika sa smetnjama u razvoju.
- U pedagoškoj dokumentaciji ažurnije sređivati podatke o obrazovno–vaspitnim postignućima učenika.

U Službi za opšte poslove i finansije obavljali su se poslovi koji se odnose na:

- pripremu opštih akata *Zavoda*;
- pripremu programa, planova rada i izvještaja o radu *Zavoda*;
- pripremu pojedinačnih akata o ostvarivanju prava iz radnih odnosa zaposlenih;
- pripremu akata za obračun zarada, naknada i drugih primanja zaposlenih;
- vođenje personalne evidencije, druge organizacione, pravne, materijalno-finansijske poslove, a posebno pripremu i izvršenje predračuna sredstava, izradu finansijskog plana;
- blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava predviđenih budžetom i finansijskim planom;
- vođenje poslovnih knjiga;
- izradu periodičnih obračuna i završnih računa;
- izradu finansijskih iskaza i dostavljanje *Državnom trezoru*;
- blagajničko poslovanje;
- knjigovodstvene poslove;
- ovjeravanje tačnosti i punovažnosti plaćanja državnim novcem, tačnost i punovažnost u prikupljanju državnog novca po posebnom ovlašćenju;
- javne nabavke, kancelarijske i pomoćne poslove;
- postupak po zahtjevu za slobodan pristup informacijama;
- pripremu stručnih zadataka u vezi sa pitanjima o kojima odlučuje Nacionalni Savjet za obrazovanje i Ministarstva prosvjete;
- administrativne poslove vezane za rad Odbora za opšte obrazovanje;
- poslove vezane za ljudske resurse;
- poslove vezane za uspostavljanje unutrašnje finansijske kontrole
- poslove vezani za sprovođenje Plana integriteta
- poslovi posredovanja u skladu sa Zakonom o zabrani zlostavljanja na radu
- vođenja evidencije o poklonima u skladu sa zakonom
- vođenja Centralne kadrovske evidencije (KIS)
- koordiniranje izrade finansijskih iskaza iz kredita, donatorskih sredstava i periodičnih projekata i dostavljanje *Državnom trezoru*;
- objedinjavanje informacija za formiranje i vođenje baze podataka na nivou *Zavoda* i druge poslove utvrđene propisima.

Nacionalni savjet za obrazovanje

1) Tokom 2014 godine održano je 5 sjednica Nacionalnog savjeta obrazovanje

Savjet je **donio:**

- 1 ispitni katalog za sticanje stručne kvalifikacije
- 1 program za obrazovanje odraslih – za stručna osposobljavanja
- Metodologiju izrade obrazovnih programa za odrasle
- Metodologiju za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno vaspitnog rada u ustanovama stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih
- 2 ispitnih kataloga za stručne kvalifikacije

- Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika
- Program vaspitno obrazovnog rada za decu sa smetnjama sluha do 6 godina

Savjet je utvrdio:

- Listu potencijalnih recenzenata za udžbenike u srednjem stručnom obrazovanju i udžbenike na romskom jeziku
- Punovažnost obrazovnog programa privatne predškolske ustanove „Montesori - Zvono“ iz Nikšića
- Plan obrazovanja odralih za period 2015-2019
- Punovažnost obrazovnog programa privatne ustanove “Knightsbridge school” Tivat
- Punovažnost obrazovnog programa privatne ustanove “Adriatik koledž” Budva
- 2 Specijalizovana programa za predškolsko vaspitanje
- Punovažnost programa obrazovanja odraslih organizatora obrazovanja odraslih „Institut alternativa“ Podgorica
- 12 predmetnih programa za gimnaziju
- 12 predmetnih programa za srednje stručne škole
- 1 međupredmetnu oblast u predmetnim programima za osnovnu školu
- 1 predmetni programa za izborni predmet u gimnaziji
- 2 programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija (IV 1 I V)
- 1 program obrazovanja za više stručno obrazovanje
- 22 opšta dijela obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje
- 3 programa obrazovanja za srednje stručno obrazovanje

Savjet je odobrio:

- Uputstva za sprovođenje internog stručnog ispita
- 11 udžbenik i nastavno sredstvo za osnovnu i srednju školu:

- 2) Zavod za školstvo je u skladu sa Optim zakonom o obrazovanju i vaspitanju izdao 8680 rješenja o izdavanju licence i 8680 licenci za rad nastavnika (Licenca je javna isprava kojom se dokazuje potreban nivo opštih i strucnih kompetencija nastavnika, direktora i pomocnika direktora).

